

CRNA GORA

SAVJET ZA GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE

Broj: 42/7-17

Podgorica, 1. decembar 2017. godine

Savjet za građansku kontrolu rada policije, u daljem tekstu Savjet na 15.sjednici održanoj 1. decembra 2017. godine, u sastavu **prof. dr Dražen Cerović, dr Branislav Radulović, mr Aleksandar Saša Zeković, dr Vladimir Dobričanin i advokat Zoran Čelebić** razmatrao je pritužbu Upravnog odbora Društva profesionalnih novinara Crne Gore, koju potpisuje generelna sekretarka M.R., u vezi sa postupanjem policijskih službenika CB Podgorica, prema novinaru lista Dan V.O. i usvojio nakon pribavljenih informacija, izjašnjenja, provedenog postupka i obavljene rasprave, sledeći

Z A K L J U Č A K

1. Društvo profesionalnih novinara Crne Gore obratilo se Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbom ukazavši na postupanje pripadnika policije Centra bezbjednosti Podgorica 14. septembra 2017.godine, u slučaju novinara lista "Dan" V.O.
2. U opisu događaja se navodi da su kritičnom prilikom policijski službenici imenovanom oduzeli mobilni telefon sa kojeg je nekoliko dana ranije zvao brata premijera Crne Gore, te da je list "Dan" objavio 12. septembra ove godine, tekst pod naslovom „Nemojte se pitati što je neko nekog ubio, j... vam majku“, u kojem prenosi da je O. 11. septembra prijetio brat premijera D.M. U okviru izviđaja tog događaja, pripadnici policije Centra bezbjednosti Podgorica, su po naredbi osnovnog državnog tužioca S.S. privremeno oduzeli telefon i SIM karticu novinaru što je obrazloženo potrebom da bi se utvrdila tačnost teksta objavljenog u medijima, njegovog navodnog razgovora sa jednim od braće M. U pritužbi se dalje navodi da ne sporeći obavezu policije i tužilaštva da istraže događaj i prijetnje, Savjetu se skreće pažnja na kršenje prava novinara, koja im garantuju Ustav, Zakon o medijima, Zakonik o krivičnom postupku i Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te da je Zakonikom o krivičnom postupku propisano da se kao svjedok u krivičnom postupku ne može saslušati "lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski isповједник, advokat, zdravstveni radnik i drugi zaposleni u zdravstvu, novinar, kao i druga lica), osim ako je oslobođno te dužnosti posebnim propisom ili izjavom lica u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne". Podnositeljka pritužbe, generalna sekretarka Društva profesionalnih novinara, ovim putem se

interesovala zbog čega bi onda bilo dozvoljeno da se novinaru oduzme sredstvo za rad. Dalje se navodi da Zakon o medijima propisuje da novinar i druga lica koja se, u toku prikupljanja, uredničke obrade ili objavljivanja programskog sadržaja, upoznaju sa informacijama koje bi mogle da ukažu, na identitet izvora nijesu dužni zakonodavnoj, sudskoj ili izvršnoj vlasti ili bilo kom drugom fizičkom ili pravnom licu otkriti izvor informacije koji želi ostati nepoznat, te da je u predmetnom slučaju policija u prilici da ima uvid u izvore i sadržaj komunikacije novinara i da posljedice mogu biti dalekosežne. Od ustanovljenja prakse da svako od novinara u medijima može biti u takvoj situaciji kada njihovi izvori mogu biti otkriveni, pa do toga da te osobe mogu ostati bez posla ili biti šikanirane zbog sumnje u curenje informacija. Na osnovu iznijetog, podnositeljka pritužbe zaključuje da je ovim prekršeno sveto novinarsko pravilo - poverljivost novinarskih izvora. U Zakonu o medijima se navodi i da Republika Crna Gora (u daljem tekstu: Republika) garantuje pravo na slobodno osnivanje i nesmetan rad medija zasnovan na: slobodi izražavanja mišljenja; slobodi istraživanja, prikupljanja, širenja, objavljivanja i primanja informacija; slobodnom pristupu svim izvorima informacija; zaštiti čovjekove ličnosti i dostojanstva i slobodnom protoku informacija, te da je ovo pravo, zasnivano na Ustavu, upravo prekršila policija dovodeći u pitanje pristup novinarskim izvorima i slobodan protok informacija, kao posljedicu toga. Iz Udruženja profesionalnih novinara, na osnovu iznijetog, smatraju i da je policija u prisustvu kolege i advokata koga je trebalo da ima po službenoj dužnosti kao pravno neuka stranka, trebala da izuzme snimak razgovora koji je predmet izviđaja te da s tim u vezi ne postoji vjera u dobro postupanje policije, koja je zloupotrebila novinara i njegova prava i obaveze prema javnosti. Iz Društva su istakli da smatraju da je njihovom kolegi povrijeđeno pravo na slobodu izražavanja, garantovano članom 10 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koji propisuje da svako ima pravo na slobodu izražavanja a da ovo pravo uključuje slobodu posjedovanja sopstvenog mišljenja, primanja i saopštavanja informacija i ideja bez mješanja javne vlasti i bez obzira na granice. U ovom slučaju, navodi se u pritužbi, u pitanju je direktno miješanje javne vlasti u proces primanja i saopštavanja informacija, tim više jer je premijer D.M. u javnoj izjavi poručio da se njegova porodica ostavi na miru. Evropski sud za ljudska prava, pred kojim postoji veliki broj tužbi iz Crne Gore, je u presudi "Ressiot i drugi protiv Francuske" utvrdio da je "zaštita novinarskih izvora jedan od kamena temeljca slobode medija. Bez takve zaštite izvori bi se mogli plašiti da pomažu medijima u informisanju". Sud je takođe utvrdio i da pravo novinara da sakriju izvore nije puka privilegija, već sastavni dio prava na informisanje. U zaključnici obraćanja Društva profesionalnih novinara Savjetu za građansku kontrolu rada policije se navodi da zbog svega gore navedenog, smatraju da se radi o pritisku na rad novinara, zloupotebi njegovih prava i stvaranju prakse da policija ima pravo da se miješa u novinarski posao, kompromituje izvore i direktno ugrožava slobodu medija.

3. Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje, isti dodijelio članu na obradu i obratio se Upravi policije, koja je u odgovoru informisala da su povodom konkretnog događaja preduzete sve zakonske mjere i radnje iz nadležnosti

Policije, i u prilogu, na uvid, dostavila Informaciju nadležnog Odjeljenja bezbjednosti Mojkovac, akt br.75/03-240/17-4930 od 12. oktobra 2017. godine, s tim u vezi. U pomenutoj informaciji je navedeno da su dana 04.10.2017. godine, policijski službenici OB Mojkovac postupili po usmenom naređenju Državnog tužioca S.S., u vezi sa predmetom ODT Bijelo Polje, KTR br.361/17 od 12.09.2017. godine, u vezi teksta iz dnevnih novina "Dan" rubrika Politika, koji je povjeren policijskim službenicima OB Mojkovac na prikupljanje potrebnih obavještenja. U hronološkom prikazu daljeg postupanja se navodi da je dana 12.09.2017. godine, u Odjeljenje bezbjednosti Mojkovac iz Osnovnog državnog tužilaštva Bijelo Polje stigao Zahtjev za prikupljanje potrebnih obavještenja KTR.br.361/17 od 12.09.2017. godine, po kojem je postupljeno i s tim u vezi prikupljena obavještenja od: M.R., S.I., R.V., V.M., M.Z. i M.V.. U Informaciji je dalje navedeno da je dana 13.09.2017. godine, od strane PS OB Mojkovac predsjedniku Opštinskog odbora Demokratske Crne Gore S.I. upućen zahtjev za dostavu podataka o aktivistima koji su 11.09.2017. godine, učesvovali u događaju u mjestu Podbišće, i s tim u vezi istog dana je odgovoren da su pristutni bili M.V. i V.R., od kojih su 14.09.2017. godine, prikupljena obavještenja, u prisustvu advokata V.R.Č. Dana 12.09.2017. godine, OB Mojkovac je uputio telegram br.75/03-742 za prikupljanje obavještenja od V.O. a dana 13.09.2017. godine, od ODT Bijelo Polje je dostavljen Zahtjev za izuzimanje njegovog mobilnog telefona. Dana 21.09.2017.godine, službenom poštom je Centar bezbjednosti Podgorica Odjeljenju bezbjednosti Mojkovac dostavio Zapisnik sa obavještenjem prikupljenom od građanina V.O., sa Potvrdom o privremeno oduzetim predmetima i mobilni telefon sa SIM karticom a dan kasnije PS OB Mojkovac su Osnovnom državnom tužilaštvu u Bijelom Polju dostavili Zahtjev za donošenje Naredbe za izuzimanju audio snimka sa telefona V.O., br. 240/17-4527/2 od 22.09.2017. godine. U nastavku Informacije se navodi i da je 25.09.2017. godine, Osnovni sud u Bijelom Polju izdao Naredbu za izuzimanje iz mobilnog telefona V.O. audio snimka razgovora KRI.br.139/17 od 25.09.2017. godine, koja je povjerena PS OB Mojkovac na angažovanju stručnog lica. Dana 28.09.2017. godine, PS OB Mojkovac su Osnovnom državnom tužilaštvu podnijeli incijativu za izuzimanje telefonskih listinga sa brojeva koje koriste V.O. i M.V. za naznačeni vremenski period, dan kasnije je Osnovni sud izdao Narednu za dostavljanje listinga a istog dana je Osnovno državno tužilaštvo dostavilo OB Mojkovac Zahtjev kao dopunu da se postupanje po Naredbi izvrši u prisustvu O. te da ukoliko to ne bude moguće pruži izjašnjenje o razlozima njegovog neprisustva. Takođe, u Informaciji dostavljenoj Savjetu se navodi i da su se dana 29.09.2017. godine, PS OB Mojkovac obratili telegramom CB Bijelo POJje – Odjeljenju za posebne prvjere da se postupi po Naredbi suda, da je sporni telefon proslijeden Forenzičkom centru u Danilovgradu radi vještačenja 6.10.2017. godine, službenom poštom te da su u vezi sa iznijetim PS OB Mojkovac svakodnevno obavještavali Državnog tužioca u Bijelom Polju.

4. Savjet je predmetni odgovor Uprave policije proslijedio podnosteljki pritužbe na izjašnjenje koja je informisala da je povodom konkretnog slučaja Policija poštovala procedure po Zakoniku o krivičnom postupku u smislu sprovođenja

izviđaja događaja, ali se nije precizno držala smjernica Osnovnog državnog tužilaštva Bijelo Polje, čime je, između ostalog, povrijedila prava novinara. Istakla je ovom prilikom da je iz dopisa direktora Uprave policije jasno da su oni oduzeli telefon i SIM karticu V.O. bez ikakvog otklona i uzimanja u obzir činjenice da je novinar, da obavlja profesiju od posebnog javnog značaja i da je dužan da zaštitи svoje izvore koje koristi prilikom obavljanja posla. Generalna sekretarka Društva profesionalnih novinara ovom prilikom je istakla da praksa i pravna pouka koju su dobili od pravnog tima pruža mogućnost da policija, po nalogu tužioca za izuzimanje telefona, to učini u prisustvu novinara ili njegovog zastupnika, da je snimak sa telefona mogao biti izuzet u njihovom prisustvu, a telefon vraćen ili zapečaćen do okončanja izviđaja, a isti je umjesto toga oduzet 22.09.2017. godine, i do dana upućivanja dopisa Savjetu nije vraćen. U nastavku je iznijela da se iz dopisa direktora Uprave policije vidi nalog ODT Bijelo Polje OB Mojkovac 29.9.20017. godine, kao dopuna da se prilikom postupanja po Naredbi o izuzimanju telefona i listinga razgovora, to izvrši u prisustvu O. i ako nije u mogućnosti da se izjasne zbog čega nije prisustvovao. Prema riječima novinara O., nakon što mu je oduzet telefon, niko ga više iz policije nije kontaktirao, niti zvao da prisustvuje izuzimanju podataka iz njegovog telefona, čime se kako je navedeno krši nalog ODT Bijelo Polje, a iz priloženog odgovora direktora UP nije jasno zašto i da li je o tome obaviješten ODT Bijelo Polje kao što su tražili. U zaključnici izjašnjenja na odgovor Uprave policije podnositeljka pritužbe je istakla da smatraju da je policija povredila ljudska prava novinara, kao i njegovo pravo i obavezu na zaštitu izvora čime je poslata opasna poruka po profesiju, i s tim u vezi uputila molbu da Savjet iznijeto ima u vidu i svojim stavom pomogne da policija i tužiocu vode računa o principima posla koji novinari obavljaju, te da policija mora poštovati naloge tužioca, što se iz ovoga ne može utvrditi kako je navela.

5. Na temelju pribavljenih dokumenata Savjet za građansku kontrolu rada policije je utvrdio da je postupanje policijskih službenika u konkretnom slučaju bilo neprofesionalno iz razloga što policija nije postupala po nalogu tužioca. Ovo posebno iz razloga jer su policijski službenici zanemarili činjenicu da je dana 29.09.2017. godine, u OB Mojkovac dostavljen zahtjev Osnovnog državnog tužilaštva broj: 361/17 od 28.09.2017. godine, kao dopuna, da se prilikom postupanja po naredbi broj: KRI.br.139/17 od 25.09.2017. godine, kojom je, između ostalog, traženo izuzimanje iz mobilnog telefona O.V., snimka snimljenog razgovora, izvrši u prisustvu O.V. i ako nije u mogućnosti da se izjasni zbog čega nije prisustvovao. Sa ovom činjenicom, a morao je, građanin O.V. nije bio upoznat od strane postupajućih policijskih službenika a isti takođe, nijesu shodno ZKP-u, o ovoj činjenici povratno obavijestili nadležno Državno tužilaštvo.
6. Postupanje policije izvan naloga nadležnog državnog tužioca predstavlja podrivanje vladavine prava.

**U IME SAVJETA
P R E D S J E D N I K
prof dr Dražen Cerović**